OCENJEVALNI LIST

za preizkus psa in obrazložitev meril za ocenjevanje psa od starosti 18 do 48 mesecev – izšolan pes specialist za odkrivanje eksploziva (angl. *Explosive Detection dog* − EDD) ali droge

Namen uporabe: **SPECIALISTIČNA UPORABA – IZŠOLAN PES (za odkrivanje eksploziva, droge)**

IME PSA:	SPOL:	PASMA:
POLEŽEN:	ŠT. MIKROČIPA:	
ŠT. RODOVNIKA:		
PONUDNIK:		
POOBLAŠČENEC:		
NASLOV PONUDNIKA:		
TELEFON PONUDNIKA:		

Ocenjevanje psa **DATUM PREIZKUSA:_____**

PREISKAVE	**Število vzorcev:_____** **Lokacija in čas postavitve/vrsta vzorca**	**Opravil**	**Ni opravil**
PREISKAVA PREVOZNIH SREDSTEV			
PREISKAVA NOTRANJIH PROSTOROV			
PREISKAVA ODPRTEGA OBMOČJA			
PREISKAVA PRTLJAGE/TOVORA			

Število nakazanih in najdenih vzorcev/lokacija	**Število napačno nakazanih najdb**

POSLUŠNOST	**Opravil**	**Ni opravil**
PROSTA VODLJIVOST		
VODLJIVOST NA POVODCU		
ODLAGANJE Z MOTENJEM		
SPUŠČANJE PREDMETA		

PREIZKUS (obkroži)	**JE OPRAVIL**	**NI OPRAVIL**

- ***Preizkus je uspešno opravljen, če pes najde vse nastavljene vzorce eksploziva/droge.***

Delovna skupina preizkusa:

	IME IN PRIIMEK	**PODPIS**
Vodja		
Član		
Član		
Član		

Namen je preizkušanje psa specialista (za odkrivanje eksploziva ali droge), in sicer operativnih zmogljivosti glede na njegovo specialnost. Psa se preizkuša v vajah iskanja in poslušnosti.

ISKANJE:
- preiskava vozil (3–6 vozil),
- preiskava notranjih prostorov (50–500 m^2),
- preiskava odprtega terena (500–10000m^2),
- preiskava prtljage (10–30 kosov).

POSLUŠNOST:
- Prosta vodljivost (brez povodca) s spremembo hitrosti hoje na razdalji vsaj 100 metrov.
- Odlaganje v položaju *prostor* ali *sedi* ali *stoj* vsaj eno minuto. Vodnik ni v vidnem polju psa. Pes je med vajo izpostavljen motnjam.
- Spuščanje predmeta ali igrače v dveh sekundah po izrečenem povelju.
- Vodljivost na povodcu.

Splošna pravila preizkusa:

- Psi morajo biti izšolani za svojo specialnost.
- Pes mora si mora zapomniti vsaj tri vrste najpogosteje uporabljenih eksplozivov ali drog. Na preizkusu se uporablja pravi eksploziv oziroma droga. Ponudnik pred začetkom pove, katere vrste eksplozivov ali drog pes pozna.
- Pes eksploziv ali drogo nakazuje pasivno (sede, leže ali stoje). Najdenega mesta pred poveljem ne sme zapustiti. Vodnik po najdbi lahko nadaljuje iskanje. Ocenjevalec ne potrdi, ali je najdba pravilna. Na koncu preizkusa je vodnik (ponudnik) obveščen o lokacijah nastavljenih vzorcev.
- Praskanje, grizenje, lajanje ali fizično premikanje najdenega eksploziva ali mesta, kjer je eksploziv ali droga, pomeni, da pes preverjanja ni opravil.
- Operativni stiki (hoja, vzpenjanje psa) med iskanjem so dovoljeni.
- Če pes lažno nakaže najdbo, vodnik (ponudnik) pa najdbo javi, pes preverjanja ne opravi.
- Vodnik (ponudnik) med preizkusom ni obveščen o številu nastavljenih vzorcev eksploziva. Po končanem preizkusu poroča o lokacijah in številu najdb (0–6 pri vsaki vaji).
- Čas preiskave je določen pred začetkom preizkusa in je odvisen od velikosti prostora ali območja preiskave. Za preiskavo vozil je na voljo 25 minut.
- Preizkus je uspešno opravljen, če pes najde vse nastavljene vzorce eksploziva ali droge.
- Kraj preizkusa je izbran na podlagi predvidene operativne uporabe psa.
- Pes preiskavo opravlja brez povodca in/ali z povodcem.
- Pes mora biti med opravljanjem preiskave tiho (velja samo za specialista – odkrivanje eksploziva).

Takojšnja prekinitev preizkusa – pomeni, da pes preizkusa ni opravil. Odredi se, če:

- pes aktivno nakazuje vzorce eksploziva ali droge (s praskanjem, grizenjem, lajanjem);
- se pes vede nenadzorovano podrejeno ali napadalno;
- vodnik (ponudnik) psa med izvajanjem vaj ne more nadzirati;
- vodnik (ponudnik) fizično in pretirano verbalno kaznuje psa;
- pes med preiskavo moteče laja;
- se uporabi električna bodeča ovratnica.

Merila za uspešno opravljen preizkus:

- Najdba čisto vseh nastavljenih vzorcev eksploziva ali droge.
- Če pes lažno nakaže vzorec eksploziva ali droge in vodnik (ponudnik) najdbo prijavi, pes preizkusa ne opravi.

Opis vaj na preizkusu:

Preiskava prevoznih sredstev (3–6 vozil)
Pes preiskavo opravlja brez povodca in/ali s povodcem. Obvezno je pasivno nakazovanje nastavljenih vzorcev (eksploziv, droga). Obvezno je, da natančno in pravilno določi mikrolokacijo vzorca (minimalna odstopanja glede na količino vzorca, temperaturo zraka, moč vetra in postavitev vzorca so dovoljena). Nastavljenih vzorcev je lahko med nič in šest (0–6), vendar vodnik (ponudnik) števila vzorcev ne pozna. Če pes nakaže najdbo, vodnik nadaljuje preiskavo. Preiskuje se zunanjost vozila. Čas izvedbe vaje je največ 25 minut. Vodnik (ponudnik) po končani vaji poroča o najdbah.

Preiskava notranjih prostorov (hotelov, letališč, stavb ipd.)
Velikost področja preiskave je od 50–500 m^2. Obvezno je pasivno nakazovanje nastavljenih vzorcev (eksploziv, droga). Obvezno je, da natančno in pravilno določi mikrolokacijo vzorca (minimalna odstopanja glede na količino vzorca, temperature zraka, moč vetra in lokacijo postavitve so dovoljena). Nastavljenih vzorcev je lahko med nič in šest (0–6), vendar vodnik (ponudnik) števila vzorcev ne pozna. Če pes nakaže najdbo, vodnik nadaljuje preiskavo. Dovoljen čas izvedbe vaje poda ocenjevalec pred začetkom preizkusa, odvisen pa je od velikosti področja preiskave.

Preiskava odprtega območja (parkirišča, stadiona, polja, gozda ipd.)
Velikost področja preiskave je 500–10000 m^2. Dovoljeno ga je razdeliti na več delov. Obvezno je pasivno nakazovanje nastavljenih vzorcev (eksploziv, droga). Obvezno je, da natančno in pravilno določi mikrolokacijo vzorca (minimalna odstopanja glede na količino vzorca, temperature zraka, moč vetra in lokacijo postavitve vzorca so dovoljena). Nastavljenih vzorcev je lahko med nič in šest (0–6), vendar vodnik (ponudnik) števila vzorcev ne pozna. Če pes nakaže najdbo, vodnik nadaljuje preiskavo. Dovoljen čas izvedbe vaje poda ocenjevalec pred začetkom preizkusa, odvisen pa je od velikosti področja preiskave.

Preiskava prtljage, tovora
Preiskuje se od 10–30 kosov prtljage, tovora ali predmetov. Prtljaga je zložena v ravno vrsto, med posameznimi kosi je en meter prostora. Obvezno je pasivno nakazovanje nastavljenih vzorcev. Obvezno je, da natančno in pravilno določi mikrolokacijo vzorca (minimalna odstopanja glede na količino vzorca, temperaturo zraka, moč vetra, lokacijo postavitve so dovoljena). Nastavljenih vzorcev je lahko med nič in šest (0–6), vendar vodnik (ponudnik) števila vzorcev ne pozna. Če pes nakaže najdbo, vodnik nadaljuje preiskavo. Dovoljeni čas izvedbe vaje poda ocenjevalec pred začetkom preizkusa, odvisen pa je od števila kosov prtljage.

Poslušnost se lahko preverja med posameznimi sklopi vaj iskanj ali po končanem iskanju. Psa se preveri v vajah:

1. proste vodljivosti s spremembo hitrosti gibanja na razdalji najmanj 100 metrov:
2. hoje na povodcu (pri vaji je pomembno, da je povodec ohlapen, kar pomeni, da pes ne vleče);
3. odlaganja v položajih *sedi*, *prostor* ali *stoj* vsaj eno (1) minuto, vodnik ni v vidnem polju psa, pes je med vajo izpostavljen motnjam;
4. spuščanja predmeta (pri vaji se ocenjuje, ali pes po povelju spusti predmet v dveh sekundah).